

Україну. URL: <https://voxukraine.org/sprotyv-rosijskij-kulturi-koruptsiyi-v-ukrayini-borotba-za-verhovenstvo-prava-ta-empatiyu> (дата звернення: 09.08.2024).

8. Transparency International Ukraine. Індекс сприйняття корупції СРІ 2023. URL: <https://cpi.ti-ukraine.org> (дата звернення: 09.08.2024).

9. Volodymyr Mishchenko. Антикорупційний досвід Данії.: Ресурсний центр ГУПТ. URL: <https://www.gurt.org.ua/articles/49562/> (дата звернення: 24.08.2024).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-425-5-41>

МІЖНАРОДНА БЕЗПЕКА ЯК ОСНОВНИЙ ФАКТОР НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Шевчук Микола Миколайович

*здобувач освітньо-наукового рівня (доктор філософії),
Науково-дослідний інститут публічного права
м. Київ, Україна*

Хомич Андрій Олександрович

*здобувач освітньо-наукового рівня (доктор філософії),
Науково-дослідний інститут публічного права
м. Київ, Україна*

Питання національної безпеки для України – це питання виживання нашої держави, адже у зв’язку із тимчасовою окупацією частини українських територій у 2014 р. та повномасштабним вторгненням росії у 2022 р. Дослідження питання національної безпеки допомагає розробляти та вдосконалювати політику і стратегію забезпечення безпеки держави, ідентифікувати загрози та виклики, що стоять перед українською нацією за умови гібридної російсько-української війни. Співпраця України із міжнародною спільнотою в сфері забезпечення національної безпеки є надзвичайно важливою. Зокрема, вона сприяє отриманню міжнародної підтримки, доступу до фінансових, військових, інформаційних ресурсів, розвитку партнерських відносин та інтеграції у світове товариство на різних рівнях, ізоляції росії у міжнародних відносинах тощо. На сьогоднішній момент криза архітектури міжнародної безпеки не дозволяє у повній мірі досягти Україною цілей відновлення національної безпеки. Саме недоліки системи міжнародної безпеки загалом зумовили можливість збройної

агресії росії проти української держави, адже окупація частини її територій у 2014 р. не викликала адекватної реакції міжнародної спільноти та не зумовила притягнення РФ до міжнародної відповідальності. Враховуючи зауважене вважаємо, що роль архітектури міжнародної безпеки, як фактору забезпечення національної безпеки держави є ключовою у сучасному світі, оскільки взаємодія міжнародних відносин і внутрішньополітичних процесів стає все більше важливою для глобальної стабільності і безпеки у світі.

Дослідження співвідношення правового інституту «національної безпеки» та «міжнародної безпеки» дозволило нам зауважити наступне:

1) національна безпека зазвичай охоплює заходи, спрямовані на забезпечення безпеки, обороноздатності та її внутрішньої стабільності в межах конкретної країни або нації, а міжнародна безпека стосується взаємодії між країнами та регіонами з метою запобігання конфліктам, забезпечення миру та вирішення міжнародних криз;

2) такі глобальні виклики, як розповсюдження ядерної зброї, кліматичні зміни та пандемії, впливають як на національну, так і на міжнародну безпеку, їх вирішення в свою чергу вимагає співпраці між країнами та координації зусиль на міжнародному рівні;

3) співпраця у сфері міжнародної безпеки включає дипломатичні зусилля країн, укладання ними міжнародних договорів, створення альянсів та міжнародних організацій, які спільно працюють для забезпечення стабільності та миру у світі, регіоні та окремо взятій країні;

4) боротьба з такими транснаціональними загрозами, як тероризм, кіберзлочинність, торгівля людьми та ін. теж потребують співпраці країн та міжнародних організацій для ефективної їм протидії;

5) національна економічна безпека є важливою для забезпечення добробуту та стабільності в межах країни, але вона також залежить від стану світової економіки та міжнародної торгівлі, адже міжнародні економічні кризи, санкції та торговельні конфлікти можуть впливати на економічну безпеку країн у всьому світі.

В умовах системної кризи міжнародного права відбувається формування багатополярного світу, змінюється архітектура міжнародної безпеки із зменшенням рівня домінування окремих держав та використання їх політичного, економічного і військового потенціалу для вирішення міжнародних безпекових проблем. Воєнна агресія росії проти України підтвердила тезу, що наявні міжнародні безпекові правила та інститути втрачають свою дієвість, а політико-дипломатичні засоби забезпечення безпеки є малоефективними, відбувається девальвація ролі міжнародних колегіальних інститутів безпеки (ООН, ОБСЄ та ін.) та їх витіснення відповідними коаліційними суб'єктами міжнародних відносин (НАТО, ЄС) [2, с. 182]. При цьому, у протистоянні російській агресії

забезпечення національної безпеки силами лише України не вбачається можливим, адже сторони конфлікту мають різний військовий, економічний та політичний потенціал і без задіяння механізму міжнародної безпеки реалізувати цілі та основні засади державної політики національної безпеки для нашої країни наразі недосяжно [6].

Співвідношення інститутів національної та міжнародної безпеки свідчить про їх обумовленість та взаємовплив, оскільки кожний із видів безпеки має на меті вирішення ідентичних питань на рівні держави та міжнародної спільноти в цілому, зокрема, питання соціальної, економічної, політичної безпеки та забезпечення миру, подолання міжнародних криз не можливо розглядати у відриві окремо взятої країни від міжнародної спільноти. В умовах системної кризи міжнародного права відбувається формування багатопольярного світу, змінюється архітектура міжнародної безпеки із зменшенням домінування окремих держав, наявні міжнародні безпекові правила та інститути втрачають свою дієвість, політико-дипломатичні засоби забезпечення безпеки є малоефективними, відбувається девальвація ролі міжнародних колегіальних інститутів безпеки та їх витіснення відповідними коаліційними суб'єктами міжнародних відносин.

Література:

1. Про національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (дата звернення: 16.02.24)/
2. Житник О. М., Гриценко А. А. Вплив трансформації архітектури міжнародної безпеки на формування державної політики національної безпеки в умовах формування нового світового порядку: концепція управління майбутнім. *Право та державне управління*. 2019. № 2 (35), том 1. С. 181–190.
3. Країна-спонсор тероризму: що означає такий статус і хто у світі його вже отримав. *CHAS.NEWS*. URL: <https://chas.news/current/yak-kraini-sponsori-terorizmu-otrimali-svii-status-ta-chi-priednaetsya-do-nih-rosiya> (дата звернення: 08.02.24).
4. Європарламент визнав Росію державою-спонсором тероризму. Що це значить. *BBC.NEWS*. Україна. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-63730807> (дата звернення: 11.02.24).
5. Shkuta O. Peculiarities of the Investigator's Interaction with the Operational Subdivisions of law Enforcement Authorities in the Investigation of Illegal Reproduction and Restrictions *European Reforms Bulletin*. 2021. № 2. С. 106–110. <https://dspace.oduvs.edu.ua/bitstreams/bb8f5efe-2a29-4440-b3ad-d79b0862bfcc/download>

6. Oleh Shkuta, Maksym Korniienko, Mykola Yankovyi (2022) Foreign experience of preventing military and economic crimes. *Baltic Journal of Economic Studies*. Vol. 8, № 4. Riga, Latvia : «Baltija Publishing», (2022). P. 185–190. <http://baltijapublishing.lv/index.php/issue/article/view/1937/1946>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-425-5-42>

ТИПОЛОГІЯ КОРУПЦІЙНИХ РИЗИКІВ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я: АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ ПОГЛЯД

Шевчук Олександр Михайлович

*доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри адміністративного права
та адміністративної діяльності,*

*Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
м. Харків, Україна*

Згідно з вимогами Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (2014 р.), Сторони співробітничать у боротьбі з корупцією у державних органах (ст. 22), а в Конвенції ООН проти корупції, ратифікованій Україною, визначено, що кожна Держава-учасниця прагне створювати, підтримувати й зміцнювати системи, які сприяють прозорості діяльності й запобігають виникненню корупційних ризиків зокрема, й у сфері охорони здоров'я. Охорона здоров'я громадян є одним із ключових пріоритетів держави. З метою реалізації права громадян України на охорону здоров'я держава забезпечує доступність найнеобхідніших лікарських засобів, а також встановлює пільги і гарантії окремим групам населення та категоріям громадян щодо забезпечення їх лікарськими засобами у разі захворювання [1, с. 143]. Систему охорони здоров'я необхідно розглядати як одну із з ключових сфер, що забезпечує національну безпеку держави. Інтеграція України в європейський медичний простір передбачає переорієнтацію всієї системи охорони здоров'я, у тому числі й правового забезпечення, з метою створення умов для безперешкодної реалізації права людини на охорону здоров'я, подальше впровадження пацієнтоорієнтованої моделі медичної реформи, гармонізації вітчизняних і міжнародних стандартів надання медичної допомоги і приведення нормативно-правових актів України у відповідність до законодавства Європейського Союзу. У той саме час на заваді стоїть корупція у сфері охорони здоров'я [2, с. 15].